

Medication review in Belgium

Pilot program

*Charlotte Depuydt, Marlies Develter, Lies De Waele,
Anneleen Leyssens, Tina Pierreux, Dafne Vansteenkiste,
Karen Vermaelen en Sofie Vermeir*

*Begeleiding: Veerle Foulon (KUL)
Isabelle De Wulf (APB)*

Objective

- Context: pharmaceutical care and general practice in Belgium
- Our vision on medication review
- Steps in the development of a pilot program
- Pilot program
- Future perspectives

Context (1): the pharmacy

- 1 pharmacy per 2000 inhabitants
- Most pharmacies pharmacist-owned
- Slow uptake of pharmaceutical care; term 'pharmaceutical care' first mentioned in legal texts in May 2006
- New legislation on pharmacy profession - with focus on pharmaceutical care – by January 2009
- New remuneration system, from March 2010

Context (2): general practice

- High, but decreasing, number of GP's
- Most patients have one GP (financial benefit)
- Elderly people are often visited at home, on a weekly, bi-weekly or monthly basis
- Patient files (data on medication) are often not accurate

- Collaboration between pharmacist and GP not organised

Context (3): the patient

- No data on medication use of elderly people living at home
- Data on elderly people in nursing homes point to
 - Over-medication
 - Under-medication
 - Inappropriate prescribing
 - Problems with administration of medicines

Medication review?

- Medication 'reviews' performed by students during internship
- PhD study on medication review in nursing homes (University of Ghent)
- Case discussions in mixed groups of pharmaceutical and medical students (IPL)

Our vision on Medication Review

- Different models of MR
- Different providers
- Different settings
- One goal:
 - Optimising pharmacotherapy
 - Decreasing drug-related-problems

Our vision on Medication Review

- MR for community dwelling elderly people = role for the pharmacist
- Collaboration with GP essential
- Patient consent required
- Remuneration necessary

Development of a pilot program: different steps

- Review of the literature
- Development of a procedure for MR
- Selection, translation and adaptation of instruments
- Development of leaflets
- Testing of instruments, procedures and leaflets

- Presentation to community pharmacists

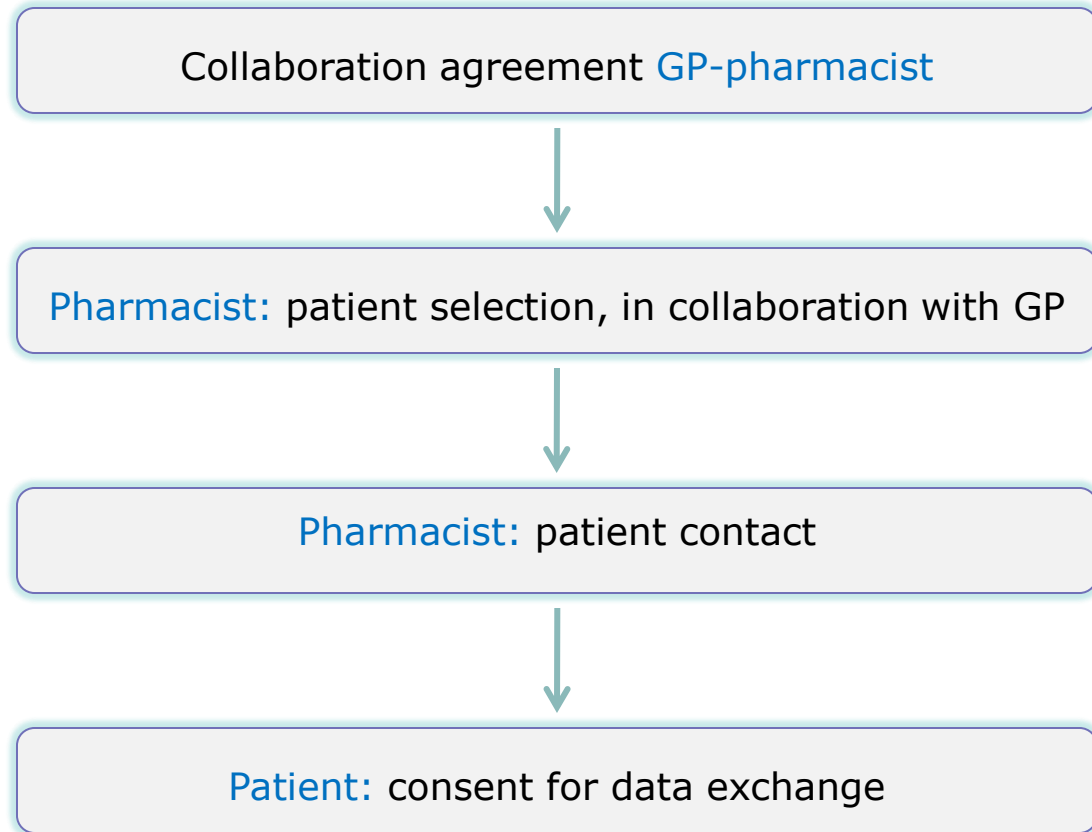
Review of the existing literature

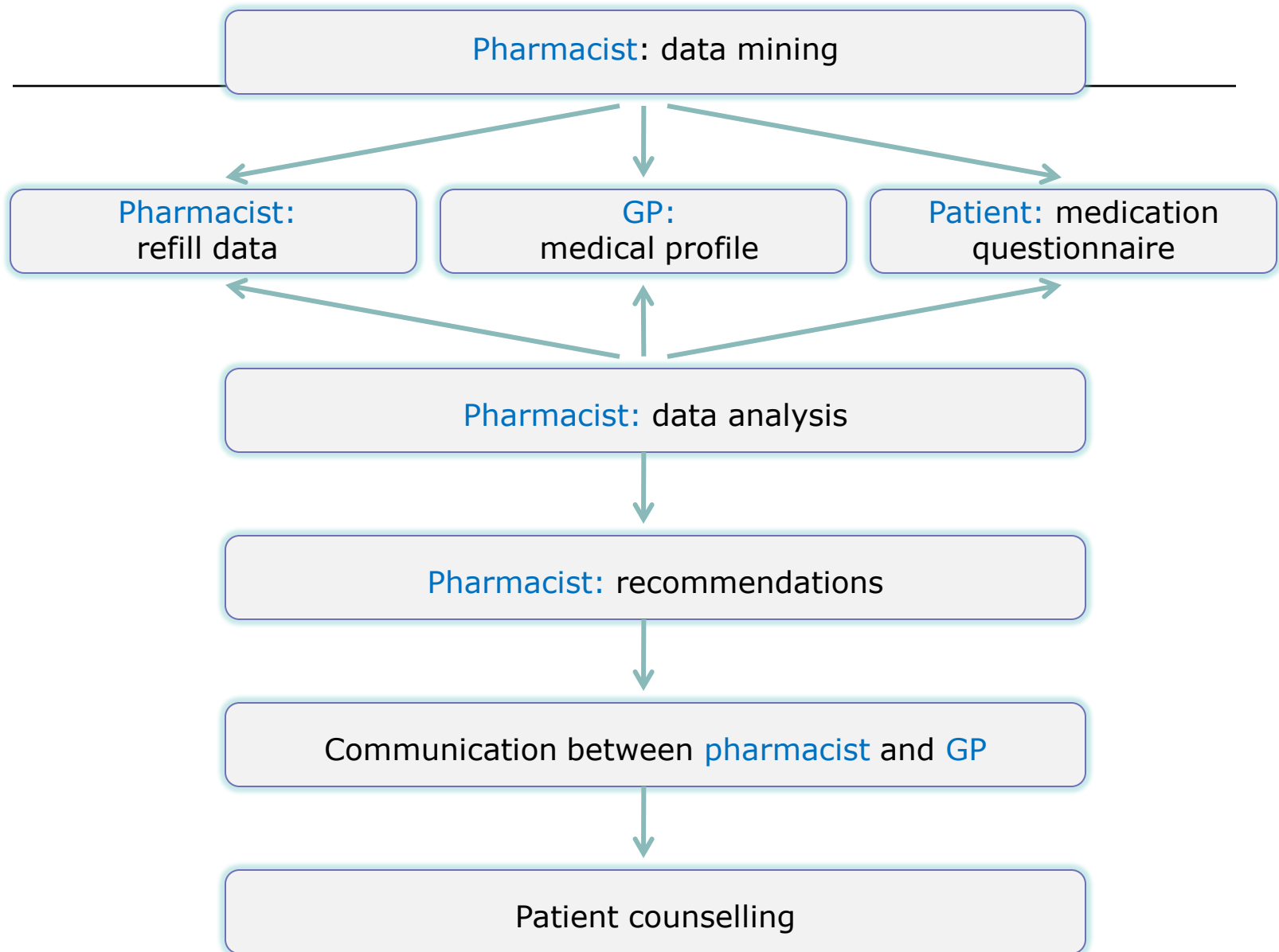
- Different types of medication review
- Effectiveness of medication review
- Tools to screen for potentially inappropriate prescribing
- Tools to investigate patients' medication use
- Elderly patients' problems with medication
- ...

A protocol for Medication Review

(pilot program)

Instruments

- Measuring patients' medication use:
 - Brief medication questionnaire* (BMQ)
- Detecting potentially inappropriate prescribing
 - START-criteria*
 - STOPP-criteria*
 - Medical profile

* Translated and adapted for use in Belgium

Brief medication questionnaire:

Medicatievragenlijst

Medicatievragenlijst

Beste deelnemer,

Bedankt om mee te werken aan ons project waarin we willen proberen om aan de hand van een medicatierapport uw geneesmiddelengebruik grondig na te kijken. We waarderen uw medewerking ten zeerste.

Gelieve de onderstaande instructies zorgvuldig te lezen alvorens het formulier in te vullen.

- Deze vragenlijst moet door de **patiënt** ingevuld worden **of** door een **naaste** van de patiënt die mee instaat voor de zorg van de patiënt en op de hoogte is van zijn/haar medicatie. In dit laatste geval, vragen wij u deze vragenlijst in te vullen samen met de patiënt en dit vanuit zijn/haar perspectief.
- Deze vragenlijst moet in het **Nederlands** ingevuld worden.
- Vul dit formulier zorgvuldig met **balpen** in.
- Schrijf in **hoofdletters** en gebruik geen afkortingen.

Gelieve hier duidelijk te vermelden door wie deze vragenlijst ingevuld werd:

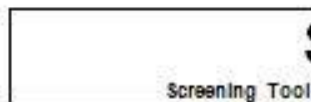
ikzelf, de patiënt: _____ (voornaam en naam)

of

een naaste van de patiënt namelijk: _____ (voornaam en naam van de naaste),
_____ (relatie tot de patiënt: verpleging, familieid, ...), in naam
van _____ (voornaam en naam patiënt).

U dient de vragenlijst in te vullen samen met de patiënt en dit vanuit zijn/haar perspectief.

START / STOPP criteria:

Gebruikte afkortingen

COPD	Chronic Obstructive P
DMARD	Disease-Modifying An
PPI	Protonpomp Inhibitore

Cardiovasculaire

- Chronische voorkamerfibrillatie
 - Warfarine (indien er geen contra-indicatie bestaat)
 - Aspirine (indien een contra-indicatie voor warfarine, maar niet voor aspirine bestaat)
- Aspirine of clopidogrel bij een geschiedenis van coronaire, cerebrale of perifere vasculaire aandoening bij patiënten in sinusritme (indien er geen contra-indicatie bestaat)
- Activerende therapie wanneer de systolische bloeddruk constant meer dan 160mmHg bedraagt (indien er geen contra-indicatie bestaat)
- Statines bij een geschiedenis van coronaire, cerebrale of perifere vasculaire aandoening waarbij de functionele status van de patiënt niet beïnvloed wordt voor wat betreft dagelijkse activiteiten en met een levensverwachting van meer dan vijf jaar
- ACE-inhibitoren bij chronisch hartfalen (indien er geen contra-indicatie bestaat)
- ACE-inhibitoren volgend op een acute ontsteking van het myocard
- β-blokkers bij stabiele chronische angina (indien er geen contra-indicatie bestaat)

Chronische voorkamerfibrillatie

- Warfarine (indien er geen contra-indicatie bestaat)
- Aspirine (indien een contra-indicatie voor warfarine, maar niet voor aspirine bestaat)

Checklist medical profile:

Apr. (Voornaam) (Naam)
(Adres)
(Tel) – (Email)

(Datum)

Beste Dr. (Voornaam) (Naam),

In functie van de medicatiereview van Mr / Mevr. (Naam) (Voornaam), geboren op xx-xx-xxxx, zou ik u willen vragen onderstaande medische gegevens in te vullen en ondertekend terug te sturen naar bovenstaand adres.

Medicatieprofiel

Gelieve in te vullen welke chronische medicatie bovenvermelde patiënt neemt, samen met de posologie en indicatie hiervoor.

Naam (en dosis)	Posologie	Indicatie

Medicatievragenlijst

Patiëntomgeving

Medicatieproblemen

START en STOPP

START:

STOPP:

Delphicare

Aandachtspunten

Hygiënische maatregelen

Gebruikte bronnen

Letter of recommendations

Apr. (Voornaam) (Naam)
(Adres)
(Tel) – (Email)

Beste Dr. (Voornaam) (Naam),

Na uitvoeren van het medicatie rapport van Mr. / Mevr. (Naam) (Voornaam), wil ik graag volgende informatie met u delen.

1. Geneesmiddelen die niet vermeld werden in het medisch profiel
 -
 -
 -
2. Resultaten uit medicatievragenlijst patiënt
 -
 -
 -
3. Resultaten na toepassen STOPP (Screening Tool of Older Persons' potentially Inappropriate Prescriptions)
 -
 -
 -
4. Resultaten na toepassen START (Screening Tool to Alert doctors to Right Treatment)
 -
 -
5. Opmerkingen
 -
 -

Verdere bespreking van de resultaten kan telefonisch of per e-mail. Indien u wilt horen noodzakelijk

Medication overview

MEDICATIE OVERZICHT

Voornaam Naam

Medicatie		ONTBIJT			10u	MIDDAGMAAL			16u	AVONDMAAL			20u		Opmerkingen
		voor	met	na		voor	met	na		voor	met	na			
Cholemed 20mg											1				dagelijks
Coversyl 5mg						1									dagelijks
Feldene 20mg											1				dagelijks
Hydergine FAS 4,5mg		1													dagelijks
Lyrica 75mg															afbouwen
Nobiten 5mg			1												dagelijks
Plavix 75mg						1									dagelijks

Bij het opstaan

Bij het slapengaan

Mijn apotheker: Apr. Naam Voornaam
Telefoon: XXX/XX XX XX

Mijn arts: Dr. Naam Voornaam
Telefoon: XXX/XX XX XX

Information leaflets

- To inform pharmacists, GP's and patients
- To define the roles of pharmacist, GP and patient

Information folder for pharmacists

**Medicatie rapport van ouderen
onder polymedicatie**

De rol van de APOTHEKER

Information leaflet for patients

Wat is een medicationreview?

Een medicationreview is een gestructureerde, kritische evaluatie van uw geneesmiddelengebruik. Hierbij werken arts, apotheker en patiënt samen. De apotheker voert de eigenlijke evaluatie uit waarna hij aanbevelingen overmaakt aan uw huisarts. Uw arts en apotheker zullen nadien de resultaten samen met u bespreken.

Doel van een medicationreview?

- Verbeteren van uw geneesmiddelengebruik.
- Verminderen van eventuele problemen veroorzaakt door uw geneesmiddelen.

Is dit iets voor u?

Bent u 65-plus en neemt u meer dan vijf verschillende geneesmiddelen? Dan raden wij u een evaluatie van uw medicatie aan.

Hoe verloopt zo'n medicationreview?

- Na overleg met uw apotheker of arts kan u beslissen of u al dan niet een medicationreview wil.
- U krijgt van uw apotheker een korte vragenlijst mee i.v.m. uw medicatie, u vult deze thuis in, en bezorgt deze terug aan uw apotheker.
- Uw apotheker bekijkt uw geneesmiddelengebruik met aandacht voor:
 - Correcte inname of toediening van geneesmiddelen
 - Eventuele vereenvoudiging van het medicatiegebruik
 - Opsporen van eventueel vermijdbare neveneffecten
 - ...
- Uw arts en apotheker bespreken of uw geneesmiddelengebruik al dan niet moet worden aangepast.
- Er volgt een gesprek met uw apotheker over welke geneesmiddelen u gebruikt en de eventuele moeilijkheden bij het gebruik ervan. Op dit moment krijgt u ook een duidelijk overzicht van uw medicatie.
- Indien er aanpassingen van uw medicatie noodzakelijk zijn volgt er een afspraak met uw huisarts.

Wat wordt er van u verwacht?

U of een naaste vult de korte vragenlijst in die u van uw apotheker hebt meegekregen. Deze vragenlijst peilt naar welke medicatie u neemt en hoe u ze gebruikt. Na het invullen bezorgt u deze vragenlijst terug aan uw apotheker.

Wat is uw voordeel hierbij?

- U krijgt een recent en duidelijk overzicht van uw geneesmiddelen om op uw prikbord te hangen.
- Eventuele problemen veroorzaakt door uw geneesmiddelen worden opgespoord en aangepakt.
- Het geneesmiddelengebruik kan worden aangepast aan uw behoeften.

Information folder for GP's

**Medicatie rapport van ouderen
onder polymedicatie**

De rol van de ARTS

Testing the instruments

- Small number of cases
- Internship places

- Protocol seems to be feasible
- No major comments on role of pharmacist, GP or patient
- Small adaptations to leaflets required (e.g. medication review = medicatierapport)

Presentation to pharmacists

- About 35 pharmacists freely enrolled for the pilot program
- Two regional meetings organised (October 2009)

- General enthusiasm, but also some hesitations to start up in practice

Pilot program

- Announcement in 'Korte Berichten', a magazine from APB
- Pharmacists freely enroll for the program
- Every pharmacist in the pilot program will try to make 3-5 medication reviews between November 1 and February 15

Pilot program

- Documentation and support through on-line forum (Toledo), maintained by students and coordinators
- Thorough evaluation planned, with focus on
 - Feasibility of the protocol
 - Usability of the instruments
 - Readability of information leaflets

Future perspectives

- From evaluation to implementation
- Starting up research project (new group of master students):
 - Type and number of DRP's in patient profiles
 - Type of recommendations
 - Medication use before and after MR
 - ...

Further information:
Isabelle De Wulf
Veerle Foulon

